

GEZONDE
SCHOOL

GEZONDE SCHOOLPLEINEN
UITDAGEND, GROEN EN ROOKVRIJ

PARTNERS

Jantje Beton
IVN
RIVM

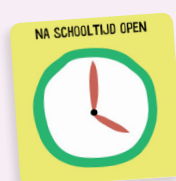
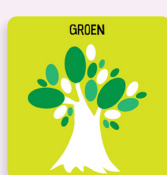
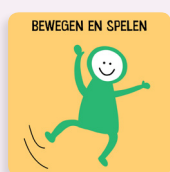
PO-Raad
VO-raad
MBO Raad

Factsheet

Wat is de educatieve waarde van een groen en gezond schoolplein?

VOOR: PROJECTTEAM - PO

DOOR: IVN

Meer weten over Gezonde Schoolpleinen? Kijk op Gezondeschool.nl/schoolpleinen.

Elke les naar buiten!

Wat is de educatieve waarde van een groen en gezond schoolplein?

Hoe kan je het schoolplein gebruiken voor lessen die je nu binnen geeft? Deze vraag stelden wij aan 30 experts uit het onderwijsveld, o.a. leerkrachten, pedagogen, educatieve medewerkers van centra voor natuur- en milieueducatie (NME) en onderzoekers. Wij daagden deze experts uit om te bedenken op welke manier je elementen van een groen schoolplein in je lessen kan gebruiken. Hieronder staat per vak een overzicht van de educatieve waarde van groene elementen. Deze tabellen kan je gebruiken om inspiratie op te doen en groene elementen te koppelen aan lesmethoden en kerndoelen. Veel plezier met het gebruik van jullie groene en groene schoolplein!

Wereldoriëntatie - aardrijkskunde

Groen element	Educatieve waarde
Grondsoorten/bodem	Leren kennen, voelen van groen en leren over bodemgebruik
Bepanting	Groei, (micro)klimaat, functies van groen (waterberging, zuiveren lucht, zuiveren water, hittestress voorkomen, fotosynthese), hoogte meten: landschappen van de wereld
Erosie	Leren over erosie op kleine schaal
Water/pomp/regenton	Waterkringloop (Waar gaat water naartoe? Waar komt water vandaan?), groen helpt waterberging, Deltaplan en dijken, drinkwater
Totempaal	Invloeden van anderen landen op de Nederlandse cultuur
Wind	Stand van bomen, wind breken, windkracht meten
Bouwmaterialen	Herkomst materialen, gebruik versus hergebruik van materialen
Zon	Werking zonnewijzer, schaduw meten, temperatuur in verschillende seizoenen, groei
Dieren	Kringloop (wie eet wie?), wat voor omgeving hebben dieren nodig?
Verhard versus onverhard	Overstromingen, waterberging
Nacht	Sterren en maan bestuderen, hoe donker/licht is het gebied?

Wereldoriëntatie - geschiedenis

Groen element	Educatieve waarde
Moestuin	Vergeeten groenten, ontwikkeling landbouw, landschapontwikkeling, leren over jagers, verzamelaars en boeren
Heuvel	IJstijd: bijvoorbeeld op de Utrechtse Heuvelrug
Boomstammen	Jaarringen tellen (besef van tijd)
Graafplek (fossielen, aardlagen)	Wat vertelt de grond over vroeger?
Banden/wielen	Technische ontwikkeling
Hut	Bouwstijlen en de ontwikkeling daarvan
Dode bomen	Klimaatverandering, ecosystemen
Kruiden	Geneeskrachtige werking van kruiden (gebruik vroeger en nu)
Vuurplek	Levensstijl jagers/ verzamelaars, uitvinding en invloed van vuur in de geschiedenis
Bomen	Bouw
Waterplek	Waterlinie, Deltaplan, Watersnoodramp
Stenen, losse bakstenen	Bouw piramides, bouw hunebedden

Wereldoriëntatie - natuuronderwijs/biologie

Groen element	Educatieve waarde
Water	Waterzuivering, waterplanten (biodiversiteit), waterdiertjes (biodiversiteit), stroming
Regenton	Recycling water
Kuil/grond	Leven in de grond, grondlagen, wortels, diertjes in verschillende grondlagen
Dieren	Wat hebben dieren nodig om te overleven? Waarom kiezen ze voor welk gebied?
Fruitbomen	Plukken, insecten (wie eet wat?), snoeien
Moestuin	Zorg voor planten (zaaien, onderhouden, oogsten), groei, koken uit je eigen tuin, seizoenen
Omgevallen boom/dood hout	Paddenstoelen, groeiringen, natuurlijke kringlopen, kleine beestjes
Heuvel	Klauteren, hoog en droog, laag en nat (klimaatverandering en droge voeten)
Muur	Muurplanten, leefomgevingen (op de meest rare plekken vind je leven)
Nestkasten	Overwinteren, voortplanting, winter en leefomgeving
Stenenroute	Verschillend steensoorten, geologie, ijstijd
Geurplanten	Zeep maken van geurplanten
Boomstammen	Gewicht, jaarringen, meten
Paddenstoelen	Schimmels (nut en noodzaak)
Rioolbuis	Constructies, leren over waterzuivering
Bak water, vijver en losse materialen	Drijven en zinken, dichtheid materialen ervaren en vaststellen
Bijenhotel	Imkerij
Waterstroom	Wrijving, snelheid
Composthoop	Temperatuur meten, afbraakcyclus onderzoeken, belang van afval scheiden, kringlopen
Seizoenenbeplanting	Groei meten, verhoudingen waarnemen, tijdsbalk met omvang/groei bijhouden
Hefboom/stammenwip	Wegen, balanceren, zwaartekracht
Rups wordt vlinder, kikkervisje wordt kikker	Metamorfose
Knotboom (bijv. wilg)	Groeiproces van een boom

Nederlands (taal, spelling, (begrijpend) lezen)

Groen element	Educatieve waarde
Takken	Letters maken met takken
Aarde, bodem, compost	Natuuralfabet maken
Elementen op het plein	Woordenschat
Voelen, horen en proeven	Beschrijven, formuleren, uiten: zintuiglijke beleving omzetten in woorden
Planten	Namen (evt. Latijnse namen)
Bomen	Bomenpaspoort maken (boom een jaar volgen)
Amfitheater, zitplek	Voorlezen
Natuurtheater	Luisteren, uitbeelden, presenteren en voorlezen

Engels

Groen element	Educatieve waarde
Takken	Letters maken met takken
Elementen op het plein	Woordenschat
Voelen, horen en proeven	Beschrijven, formuleren, uiten: zintuiglijke beleving omzetten in woorden
Planten	Namen (evt. Latijnse namen)
Bomen	Bomenpaspoort maken (boom een jaar volgen)
Amfitheater, zitplek	Voorlezen
Natuurtheater	Luisteren, uitbeelden, presenteren en voorlezen

Rekenen

Groen element	Educatieve waarde
Boom(stam)	Lengte meten, ringen tellen, inhoud bereken
Stenen	Tellen
Verschillende vormen	Vormen (her)kennen, diameter, oppervlakte en omtrek berekenen
Palen op verschillende hoogten	Verhoudingen
Pi in de natuur	Hoe zie je pi terug in natuurlijke vormen? pi-lessenserie/thematische verdieping
Schaduw, palen, zonnewijzer	Lengte meten, verhoudingen, redactiesommen
Stenen, stapelmuurtjes	Grootte en inhoud berekenen, tafels, vermenigvuldigen
Zelfgemaakte zandloper	Tijd meten
Seizoenenbeplanting	Groei meten, verhoudingen waarnemen, tijdsbalk met omvang/ groei bijhouden, redactiesommen
Regenton	Regen en neerslag meten, redactiesommen
Appelboom	Tellen, gewicht, marktwerking, redactiesommen

Wetenschap en techniek

Groen element	Educatieve waarde
Insectenhotel	Zelf insectenhotel maken (zagen, boren)
Vleermuizenkast, vogelhuisje, vogelvoederplaats	Ontwerp (creatief, rekening houden met bewoner) en bouw
Takkenril	Maken (ontwerp, zagen, constructie)

Bewegingsonderwijs (gym)

Groen element	Educatieve waarde
Boomstammen	Balanceren, klimmen, springen, zitplaats voor sportveldje, afbakening, hordelopen en hardlopen
Klimboom	Balanceren, klimmen, springen, meerdere bomen: boompje verwisselen (tikspel)
Houten-palen-parcours (variëren in hoogte)	Balanceren, springen
Touw spannen	Touwbrug (balanceren), klimmen, springen
Touwslingeren	Klimmen, springen, zwaaien
Net	Klimmen, over de kop
Schommels (voor meerdere personen)	Zwaaien, springen, groepsspel
Ringen aan touwen	Zwaaien, over de kop
Heuvel	(Kop)rollen
Rekstock	Over de kop, zwaaien
Knikkerputjes	Mikken
Grasveldje	Doelspellen (voetbal, basketbal), tikspellen, stoeispellen
Doelen/hoepels van wilgentakken	Doelspellen, mikken
Zandbak	Sumoworstelen (stoeispellen)
Amfiteater/podium	Voorstellingen geven (bewegen op muziek)
Hegje	Afbakening tussen verschillende beweegelementen
Kastanjes, eikels	Jongleren
Bosje met struiken/bomen	Tikspellen

Kunstzinnige oriëntatie (tekenen, handvaardigheid, muziek, drama)

Groen element	Educatieve waarde
Gehele plein	Natekenen en kijken
Natuurlijk materiaal (takken, bladeren, kastanjes, etc.)	Knutselen met natuurlijke materialen
Natuurlijke materialen met kleur (bloemen)	Kleuren met natuurlijke materialen

Sociale vaardigheden

Groen element	Educatieve waarde
Klimboom	Verantwoordelijkheid, verkennen van grenzen
Planten, dieren	Verantwoordelijkheid voor iets wat leeft
Moestuin	Samenwerken

Levensbeschouwing

Groen element	Educatieve waarde
Planten en dieren	Evoluтиetheorie (dieren passen zich aan omgeving aan), scheppingsverhaal